

Зростання показника фінансової глибини в Україні з 22,6% (в 2006 р.) до 86,4% (в 2013 р.) характеризує зростання довіри економічних суб'єктів до банківської системи і тенденції до створення строкових заощаджень. Максимальне значення показника протягом аналізованого періоду (в 2013 р.) свідчить про потенційні можливості банківської системи у формуванні депозитних та кредитних ресурсів на поточній стадії економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Чухно А. А. Природа сучасних грошей, кредиту та грошово-кредитної політики // Фінанси України. – 2007. – № 1. – С. 3-16.
2. Ринок / Упорядковано А. А. Чухно. – К.: Україна, 1995. – 448 с.
3. Грошово-кредитна та фінансова статистика [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1.
4. Показники фінансової звітності банків України [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
5. Валовий внутрішній продукт у фактичних цінах [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

УДК 336.221.4

ШЛАФМАН Н. Л.,
д.е.н., с.н.с., професор кафедри,
ЗУБРИЦЬКА М. І.,
студентка,

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Сьогодні в Україні діє податкова система, яка за своїм складом та структурою подібна до податкових систем розвинених європейських країн. Законодавство з питань оподаткування розроблено з урахуванням норм європейського податкового законодавства.

Проте, на відміну від країн Європейського Союзу, податкова система України не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави, не сприяє зростанню економічної активності суб'єктів господарювання. Існуюча система формування державних доходів відображає недосконалість перехідної економіки та має переважно фіскальний характер. Податкова система нашої держави характеризується внутрішньою неузгодженістю її складових, нестабільністю, складністю, порушенням принципів економічно-соціальної справедливості та рівномірності, негативним впливом на стан національної економіки в

цілому. Проблеми функціонування податкової системи України знайшли відображення в працях Н. Ткаченко, З. Варналія, С. Лазур, А. Грищук, П. Дубинецької, Т. Стовбун та ін. Метою даних публікацій було визначення проблем становлення та розвитку податкової системи України.

Дані науковці у своїх працях визначають, що оподаткування характеризується чисельними недоліками системного характеру, пов'язаними як з механізмом нарахування і сплати основних видів податків, так і з реалізацією податкової політики загалом; розкривають об'єктивну необхідність та шляхи реформування податкової системи та акцентують увагу на зміни в податковій системі з прийняттям Податкового кодексу України [3]. Характерною особливістю діючої податкової системи сьогодні є її недосконалість, а саме: неузгодженість та суперечливість окремих податкових законів, нестабільність законодавства, надмірне податкове навантаження на платників, безсистемне й невинновдане надання пільг, перекручування економічної сутності окремих податків, великі грошові та часові витрати на їх адміністрування. За таких умов зростає необхідність реформування податкової системи з урахуванням досвіду європейських країн.

Протягом років незалежності держава намагалась удосконалювати податкову систему, але це були окремі законодавчі акти, які не змогли дієво вплинути на структурні диспропорції економічної системи та інші проблемні питання. Податкова система не стала інструментом підвищення конкурентоспроможності держави, стимулом до збільшення економічної активності суб'єктів господарювання. Її нормативно-правова база складна, неоднорідна та нестабільна, окремі норми – недостатньо узгоджені, а, подекуди, і суперечливі, значна кількість норм при застосуванні мають неоднозначне тлумачення, тощо. Побудова ефективної податкової системи для уряду країни є найважливішим завданням. Науковці розробляють вимоги до функціонування податкової системи, які є різними для кожної країни. Найбільш загальними є вимоги, запропоновані відомим американським економістом Р. Масгрейвом [2], жодній з яких на сьогодні не відповідає податкова система України. Дані вимоги зводяться до таких положень: розподіл податкового навантаження повинен бути рівномірним, що не досягається в Україні у зв'язку з відсутністю системи прогресивного оподаткування; мінімальний тиск на економічні рішення, що не досягається через велику кількість податків та податкової документації; будь-яке державне втручання, пов'язане з «надмірним оподаткуванням», слід зменшити, що не досягається через високі податкові ставки; якщо метою податкової політики виступає, наприклад, стимулювання інвестицій, то потрібно звести до мінімуму можливе порушення рівноваги між соціальною справедливістю й економічною ефективністю; принцип соціальної справедливості жв Україні

при здійсненні оподаткування взагалі не враховується; сприяти стабілізації економіки й економічного зростання, що не досягається через наявність в нашій державі різноманітних схем ухилення від оподаткування, і відсутність чіткого плану дій з їх викриття; оподаткування повинно бути зрозумілим для платника податків, а управління ним – справедливим і ґрунтуватися на законах, що не досягається у зв'язку із значною кількістю документів, пов'язаних з оподаткуванням, які необхідно вести платнику податків і подавати їх у відповідні податкові органи; затрати на управління податковою системою повинні бути мінімальними, що не досягається через значну бюрократизацію органів Державної фіскальної служби України.

Таблиця 1

Прогноз податкових надходжень до Державного бюджету України на 2017 рік (тис. грн.)

Найменування згідно з класифікацією доходів бюджету	За рахунок загального та
Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової	126 593 982,4
Податок та збір на доходи фізичних осіб	68 677 782,4
Податок на прибуток підприємств	57 916 200,0
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	48 089 650,7
Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів	315 000,0
Рентна плата за спеціальне використання води	715 900,0
Рентна плата за користування надрами	42 575 843,8
Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин	3 626 560,2
Рентна плата за користування надрами для видобування нафти	3 645 260,7
Рентна плата за користування надрами для видобування природного газу	33 276 624,7
Рентна плата за користування надрами для видобування газового конденсату	2 027 398,2
Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України	3 119 904,0
Рентна плата за транспортування	1 363 002,9
Рентна плата за транспортування нафти та нафтопродуктів магістральними	234 572,8
Рентна плата за транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією	1 128 430,1
Внутрішні податки на товари та послуги	406 438 688,0
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	71 585 000,0
Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів	41 751 000,0
Податок на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з	80 342 688,0
Податок на додану вартість з ввезених на територію України товарів	212 760 000,0
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	22 750 000,0
Ввізне мито	22 355 000,0
Вивізне мито	395 000,0
Місцеві податки	722 300,0
Єдиний податок	722 300,0
Інші податки та збори	1 422 677,5
Екологічний податок	1 422 508,5
Податки та збори, не віднесені до інших категорій	169,0

Дотримання зазначених вимог, які призведуть до нормалізації функціонування вітчизняної податкової системи, є одним з основних проблемних моментів.

Загалом в 2017 році доходи бюджету планують в загальному розмірі 731031151,7 тис.грн. в тому числі податкових надходжень - 606017298,6 тис. грн. (табл. 1) [8].

Аналіз політики доходів бюджету на 2017 р. свідчить про те, що в цьому році зростання податкових надходжень від внутрішніх податків на товари та послуги стане можливим за умови розширення внутрішнього ринку та відповідно внутрішнього попиту в країні. Зростання обсягів надходжень від податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток підприємств стане можливим за рахунок розширення бази оподаткування, внаслідок зменшення рівня тіньової економіки. Зниження обсягів митних надходжень пояснюється зменшенням обсягу імпорту в Україну та повільними темпами виходу на зовнішні ринки. Однак, як свідчать результати перших місяців поточного року, податкові надходження до бюджету перевиконані за рахунок ПДФО, ПДВ і податку на прибуток приватних підприємств. Надходження ж від державних та комунальних підприємств не досягли запланованих обсягів, як і надходження рентних платежів. Також продовжується практика збору податкових платежів з суб'єктів підприємницької діяльності авансом. Таким чином, продовжує зберігатись тенденція фіскальної спрямованості податкової системи нашої країни, яка створює бар'єри для економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Нікітішин А. О. Податкові надходження як складова доходів місцевих бюджетів / А. О. Нікітішин // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. – 2016. – Т.21. – Вип. 2. – С. 156-159.
2. Масгрейв Р. А. Государственные финансы: теория и практика / Р. А. Масгрейв, П. Б. Масгрейв / пер. с 5-го англ. изд. [1989]. – М.: Бизнес Атлас, 2009. – 716 с.
3. Податковий кодекс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/71-19>.
5. Указ Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/727/98>.
6. Закон України «Про державний бюджет України на 2017 рік від 21.12.2016 № 1801-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>.